

Carl-Magnus Pehrsson
Samhällsbyggnadsenheten
010-2236420

Regeringskansliet
c/o Finansdepartementet

Remiss om Boverkets rapport 2020:13 Utveckling av regler om klimatdeklaration av byggnader – förslag på färdplan och gränsvärden

Er beteckning: Fi2020/02715

Sammanfattning

Länsstyrelsen ser positivt på ett aktivt arbete för reducerad klimatpåverkan från byggnader ur ett livscykelperspektiv.

Bygg- och fastighetssektorn står för stora utsläpp av växthusgaser. Att genom nationella styrmedel och information öka kunskapen och medvetenheten inom byggbranschen för att minska utsläppen är viktigt.

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget om införande av krav på klimatdeklaration av nya byggnader med ikraftträdande den 1 januari 2022.

Länsstyrelsen ser positivt på förslaget om införande av gränsvärden med succesiv skärpning. Länsstyrelsen konstaterar dock att tidplanen för införande av gränsvärden är lång, vilket kan medföra att det blir svårt att uppnå uppsatta nationella och internationella klimatmål. Utifrån omfattningen av genomförandet samt behovet av säkerställda data och kunskap anser Länsstyrelsen att föreslagen tidpunkt för införande av gränsvärden 2027 med successiva skärpningar 2035 och 2043 ändå kan anses vara rimlig.

Samhällsplanerings- och samhällsbyggnadsprocesser är ofta långa processer som pågår under flera år. Inför nybyggnation av byggnader krävs omfattande planeringsarbete. Det är viktigt att ha i beaktande inför introduktion av gränsvärden med successiva skärpningar.

Klimatnyttan blir som mest påtaglig då klimatdeklarationer upprättas tidigt i planerings- och projekteringskedet. Insikten behöver dock finnas med i hela processen.

Kännedomen och kunskapen om klimatanalyser och klimatdeklarationer behöver vara stor inom yrkesgrupper som arkitekter, projektörer, byggaktörer, förvaltare och kommuner.

Det är angeläget att komma ihåg att materialvalen också behöver göras med hänsyn till faktorer som energianvändning, ekonomisk hållbarhet, beständighet över tid, brandskyddskrav, akustik och fuktskyddskrav.

Insamling av data och upprättande av klimatdeklarationer får inte vara för omfattande och tidskrävande. Avgränsning i omfattning behöver vara tydlig och god tillgång till information och data är avgörande.

Länsstyrelsen är positiv till förslaget om att klimatdeklaration för byggnader framöver föreslås omfatta fler moduler av en byggnads livscykel.

För att säkerställa innehållet i deklARATIONEN samt att uppsatta mål och gränsvärden efterlevs, bör klimatdeklarationer framöver utföras av certifierade och sakkunniga inom ämnesområdet. Det är rimligt att kravet ställs i samband med införandet av gränsvärden.

Avsnitt Bakgrund till regler om klimatdeklarationer

För att minska utsläppen av växthusgaser i nivå med nationella och internationella uppsatta mål krävs enhetliga och nationella styrmedel.

Syftet med klimatdeklarationer är att minska klimatpåverkan vid uppförande av nya byggnader. Det behövs enhetliga och nationella styrmedel för omställningen till ett hållbart byggande. Utsläppen av växthusgaser från bygg- och fastighetssektorn är omfattande. Att förbättra kunskapen och öka medvetenheten om omfattningen av utsläppen av växthusgaser från byggprocessen ur ett livscykelperspektiv är ett första steg i att minska dessa utsläpp.

Länsstyrelsen ställer sig positiv till införande av nytt regelsystem om klimatdeklarationer för byggnader, med ikraftträdande den 1 januari 2022. Att regleringen sker i form av nytt enskilt regelsystem är positivt.

Länsstyrelsen instämmer i förslaget om att klimatdeklarationer inledningsvis endast bör omfatta byggnader och inte andra åtgärder. Att kravet endast avser bygglovspliktiga byggnader, med vissa undantag, är rimligt i ett införandeskede.

Det är viktigt att definitioner av byggnadstyper som omfattas är tydliggjorda liksom vilka byggnadsdelar som ingår. För att klimatdeklarationen ska ge önskad effekt behöver valen göras tidigt och i samband med projekteringsskedet.

Byggherren är som beställare ytterst ansvarig för upprättande och inlämnande av klimatdeklarationen till Boverket. Projektörer och entreprenörer behöver dock vara behjälpliga med framtagande av korrekt data och innehåll. Kontroll behöver göras inför inskickande till Boverket.

Avsnitt Tidplan för införande av gränsvärden

Länsstyrelsen instämmer i förslaget att introduktionen av gränsvärden ska göras i ett senare skede än i samband med ikraftträdandet av regelsystemet den 1 januari 2022.

Länsstyrelsen konstaterar att tidplanen för genomförande av gränsvärdena är lång och att det kan bli svårt att uppnå uppsatta nationella och internationella klimatmål. Länsstyrelsen uppmärksammar vidare att byggsektorn själva har högre ambitioner än Boverkets föreslagna tidplan för genomförande av gränsvärden. Införandet av gränsvärden 2027 med föreslagna tidpunkter och nivåer för successiva skärpningar av gränsvärden kan ändå i det stora hela anses vara rimligt utifrån omfattningen och komplexiteten i genomförandet. Det är dock angeläget att Boverket utvärderar om tidplanen för införande av gränsvärden är relevant för att nå uppsatta nationella och internationella klimatmål.

Avsnitt Tillkommande moduler i klimatdeklarationen från 2027

Enligt förslaget ska underhåll (modul B2), utbyte (modul B4) och driftenergi (modul B6) i användningsskedet omfattas av klimatdeklarationen i nästa steg, då antalet moduler som ska ingå utökas.

Användning (modul B1), reparation (modul B3), ombyggnad (modul B5) och driftens vattenanvändning (modul B7), omfattas inte av deklarationen enligt förslaget.

Länsstyrelsen anser att det behöver förtydligas vad som omfattas i begreppen för respektive delmodul i användningsskedet, (modul B1-B7) då det finns stora likheter mellan flera av dem.

Länsstyrelsen ställer sig frågande till varför inte ombyggnad (modul B5), inkluderas i förslaget om klimatdeklaration i detta skede. Ombyggnader kan vanligtvis ha en stor inverkan på byggnaders klimatpåverkan och bör därför omfattas av klimatdeklarationer. I samband med en ombyggnad bör komplettering göras till befintlig klimatdeklaration.

Länsstyrelsen ställer sig även frågande till varför driftens vattenanvändning (modul B7) inte inkluderas. Där efterfrågas en tydligare förklaring.

Länsstyrelsen instämmer i Boverkets förslag om att slutskedet (modul C1-C4) bör ingå i nästa steg av reglerna. Eftersträvanvärt är att minska avstånden för transporterna.

Användningen av lokala råvaror och närproducerat bedöms då öka framöver, samtidigt som fri konkurrens upprätthålls.

Utveckling med hantering av restprodukter behöver också göras för att möjliggöra det cirkulära flödet, med möjlighet till korta transporter.

Avsnitt Metod för gränsvärden

Länsstyrelsen instämmer i förslaget om införande av skarpa krav med gränsvärden och succesiv skärpning framöver. För att uppnå nationella och internationellt uppsatta klimatmål, är det viktigt att processen inte blir för långdragen.

Länsstyrelsen konstaterar att tidplanen för genomförande av gränsvärdena är utdragen och att det kan bli problematiskt att nå upp till nationella och internationella mål. Boverket föreslår ett gränsvärde på 80 procent till 2043 och hänvisar till det nationella målet om nettonollutsläpp till 2045.

Länsstyrelsen ställer sig frågande till hur byggsektorn kan uppnå det nationella målet om netto noll till 2045 när inte alla delar eller byggnadstyper ingår i gränsvärden för klimatdeklaration. Länsstyrelsen anser att ytterligare förtydligande är motiverat. Det är angeläget att utvärdering av gränsvärden görs efterhand, liksom fortsatt analys av vad som ska ingå i beräkningen.

Länsstyrelsen konstaterar att flera aktörer på marknaden redan i dagsläget har som mål att bygga klimatneutralt vid nyproduktion inom fem till tio år.

Länsstyrelsen instämmer med Boverket att det finns andra styrmedel som styr mot att utsläppen och energianvändningen för driftenergi ska minska och därför inte bör ingå i gränsvärdena. Länsstyrelsen ser positivt på att värdena trots det ska samlas in. De bör samlas in så att andra myndigheter, så som Energimyndigheten, Länsstyrelsen, Naturvårdsverket med flera, kan använda informationen för bättre analyser. Insamling av dessa värden bör ske på ett enhetligt sätt.

Enligt förslaget bör det vara differentierade gränsvärden för byggnadstyperna som omfattas av kravet på klimatdeklaration (småhus, flerbostadshus och lokaler). Förklaring och förtydligande av byggnadstyper behöver göras. Det är till exempel vanligt förekommande med kombination av flerbostadshus med lokaler i bottenplanet. Det finns behov av fortsatt analys och utredning.

Det är viktigt att ha i beaktande att hela eller delar av byggnader kan få nya användningsområden med tiden. Det kan till exempel vara ändrad användning från kontor till bostäder. Här behöver regelverket vara tydligt och tillämpbart gällande gränsvärden, för att inte hindra utvecklingen. Flexibilitet i användningen av byggnader är angeläget.

Tydlighet behöver också finnas om avgränsning av byggnadsdelar och då till exempel i samband med underjordiska garage och markarbeten.

Planerings- och arbetsprocesserna är vanligtvis omfattande i samband med nyproduktion av byggnader, särskilt i större projekt. Det är viktigt att ha i beaktande vid införande av gränsvärden med successiva skärpningar.

Kännedomen och kunskapen om klimatdeklarationer och respektive gränsvärden behöver vara bred. Det är särskilt viktigt i grupper som arkitekter, projektörer, byggaktörer, förvaltare och kommuner.

Inte sällan blir detaljplane- och bygglovsprocesser utdragna processer, som pågår under flera år. Regelförändringarna med successiva skärpningar av gränsvärden behöver då tas i beaktande. Det kan till exempel gälla i samband med upprättande av detaljplaner, då klimatdeklaration och gränsvärden kan ha inverkan på byggnaders utformning, höjd, area och materialval. Även våningsantal kan påverkas. Materialvalen behöver också göras utifrån faktorer som ekonomi, beständighet, underhåll, brandskydds krav, akustik och krav på fuktskydd.

Det är rimligt att även verkstäder samt industri- och logistikbyggnader i framtiden omfattas av krav på klimatdeklarationer. Avgränsning och definition av byggnadstyp är då viktigt. Djupare analys och studier behöver då göras inför införandet, liksom avvägning för krav på gränsvärden, som kan behöva bli differentierade.

Avsnitt Krav på klimatdeklaration vid ombyggnad

Länsstyrelsen anser att även ombyggnad (modul B5) bör omfattas av klimatdeklarationer i framtiden. Ombyggnad är en ändring av en byggnad eller del av en byggnad som innebär påtaglig förnyelse och med förlängning av brukstiden.

I plan- och bygglagen (2010:900) 1 kap. 4 § definieras ombyggnad som ändring av en byggnad som innebär att hela byggnaden eller en betydande och avgränsbar del av byggnaden påtagligt förnyas.

Större ombyggnadsprojekt kan ha en stor påverkan på byggnaders klimatpåverkan. Länsstyrelsen instämmer med Boverket att det är svårt att förutse ombyggnader som behöver utföras inom de 50 år som ingår i beräkningsperioden, därför föreslår Länsstyrelsen att ombyggnader (modul B5) bör ingå som en komplettering eller revidering av den befintliga klimatdeklarationen när en sådan ombyggnad görs innan beräkningsperioden på 50 år är slut.

Det bedöms vara relativt vanligt förekommande med ombyggnader under den här tidsperioden. Genom en komplettering till den befintliga deklarationen blir den därmed mer korrekt och aktualiserad.

Avsnitt Att beakta i planen

För att säkerställa innehållet i klimatdeklarationerna bör de upprättas av oberoende certifierade experter och sakkunniga inom ämnesområdet. Kravet bör införas i samband med introduktionen av gränsvärden för byggskedet (A1-A5). Vid den tidpunkten bör det finnas tillräckligt många certifierade experter som motsvarar efterfrågan.

Den administrativa belastningen för upprättande av deklarationerna får dock inte bli alltför stor och kostsam. Det är viktigt att insamlingen av data är lätthanterlig. Deklarationerna behöver också vara enkla att tyda för allmän tolkning.

Tillsynsarbetet kommer enligt förslaget att delas mellan kommunerna och Boverket, vilket är rimligt. Att byggherren har det yttersta ansvaret för klimatdeklarationen är logiskt, då byggherren som beställare av ett byggprojekt har det yttersta ansvaret för efterlevnad av nationella byggregler i stort.

Inför utfärdande av slutbesked behöver kommunen säkerställa att klimatdeklarationen är inlämnad och registrerad i Boverkets register. Därefter tar Boverket över tillsynsansvaret. Länsstyrelsen vill poängtera vikten av tillsynen av innehållet i deklarationerna. Vid införandet av gränsvärden behöver fokus även vara på innehållet och säkerställande av att gränsvärdena efterlevs. Det är särskilt viktigt i samband med införande av gränsvärden med succesiva skärpningar.

Beslutande

Beslutet har fattats av landshövding Helena Jonsson med handläggare Carl-Magnus Pehrsson som föredragande och med klimat och energistrateg Annika Pers Gustafsson som medverkande. I den slutgiltiga handläggningen har också Emma Willaredt, avdelningschef medverkat.

Så här hanterar Länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.